

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/184381,Promocja-albumu-Pawla-Kochanskiego-17-Pulk-Ulanow-Wielkopolskich-Leszno-5-maja-2.html>
24.04.2024, 05:38

Promocja albumu Pawła Kochańskiego „17. Pułk Ułanów Wielkopolskich” - Leszno, 5 maja 2023









W piątek 5 maja 2023 r. w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie odbyła się zorganizowana przez Oddział Instytutu Pamięi Narodowej w Poznaniu oraz Oddział Terenowy im. 17. Pułku Ułanów Wlkp. Stowarzyszenia Polski Klub Kawaleryjski promocja publikacji albumowej Pawła Kochońskiego pt.: „17. Pułk Ułanów Wielkopolskich”.

Wydarzenie odbyło się pod Patronatem Honorowym Prezydenta Leszna Łukasza Borowiaka.

Historia 17. Pułku Ułanów Wielkopolskich przyciągnęła do leszczyńskiej biblioteki liczne rzesze sympatyków formacji kawaleryjskich, szczególnie jednak 17. Pułku, który związany był z Leszmem, będąc elementem krajobrazu miasta w całym okresie dwudziestolecia międzywojennego.

Zgromadzeni w bibliotece wysłuchali interesującej rozmowy z Autorem publikacji Pawłem Kochańskim, którą przeprowadził dr Adam Pleskaczyński. Spotkanie zakończyło składanie autografów przez Autora dla osób, które chciały posiadać publikację z jego wpisem.

„Poznałem okoliczności powstania albumu Pawła Kochańskiego, wielkiego miłośnika polskiej jazdy XX w. Ale to co otrzymałem wstrząsnęło mną w sensie jak najbardziej pozytywnym. Zgromadziłem sporą liczbę albumów, niektóre recenzowałem, przyczyniłem się do powstania kilku albumów z różnej problematyki. Dokonanie Autora jest wprost czymś wyjątkowym, dziełem będącym efektem Jego talentu, ogromnej wiedzy, benedyktyńskiej wręcz pracy, a przede wszystkim serca włożonego w powstanie albumu. Od lat słyszałem o Nim jako cenionym i szanowanym rekonstruktorze. Byłem ciekaw efektu Jego wieloletniej kwerendy nie tylko w archiwach, muzeach, salach tradycji, ale także nieprawdopodobnej liczbie prywatnych zbiorów. Efekt poszukiwań śladów po leszczyńskim pułku ułanów budzi mój głęboki szacunek. Trudno mi znaleźć dzieło równie udane!”

z recenzji prof. Bogusława Polaka

17. Pułk Ułanów Wielkopolskich utworzono 6 stycznia 1919 r. w Gnieźnie w czasie Powstania Wielkopolskiego. Była to jedna z dwóch jednostek powstańczej kawalerii. Początkowo nosił on nazwę 2. Pułku Ułanów Wielkiego Księstwa Poznańskiego, a pod koniec lutego 1919 r. zmieniono ją na 3. Pułk Ułanów Wielkopolskich. Pułk uczestniczył w walkach Powstania Wielkopolskiego, następnie w przejęciu przyznanego w wyniku ustaleń traktatu pokojowego Pomorza, a w lutym 1920 r. został wysłany do Wilna na wojnę przeciw bolszewickiej Rosji. W związku z unifikacją Armii Wielkopolskiej z Wojskiem Polskim nastąpiła kolejna zmiana numeracji pułku na 17. Pułk Ułanów Wielkopolskich. Pod koniec kwietnia pułk skierowano na front południowy na Ukrainę. Swoją krwawą chrzest bojowy pułk przeszedł w Malinie 27-28 kwietnia, a 7 maja jako pierwsza jednostka Wojska Polskiego wkroczył do opuszczonego przez bolszewików Kijowa. W związku z tym faktem dzień ten w późniejszym czasie stał się oficjalnym terminem święta pułkowego 17. Pułku Ułanów. W czasie półrocznej wojny z bolszewikami przez pułk przewinęło się ok. 2000 żołnierzy z czego blisko 1500 poległo, zaginęło lub dostało się do niewoli, a 350 było rannych.

Po wojnie pułk został przeniesiony do Leszna, gdzie stacjonował do 1939 r. W okresie międzywojennym 17. Pułk Ułanów Wielkopolskich uplasował się w czołówce pułków

kawalerii, dwukrotnie zdobywając pierwsze miejsce w Konnych Zawodach o Mistrzostwo Wojska Polskiego i raz wicemistrzostwo. Szwadron szkolny pułku zdobył na własność Srebrną Lancę Prezydenta Rzeczypospolitej. Oficerowie pułku zajmowali najwyższe lokaty w zawodach jeździeckich w kraju i zagranicą, a jego dowódca pułkownik Aleksander Pragłowski dwukrotnie zdobył puchar Prezydenta Rzeczypospolitej. W maju 1939 r. pułk otrzymał nowy sztandar oraz imię patrona: Króla Bolesława Chrobrego. Swoją wysoką wartość bojową 17. Pułk Ułanów potwierdził we wrześniu 1939 r., stawiając bohaterski opór niemieckiemu agresorowi. W krwawych bojach pod Rydzyną, Rawiczem i Wschową, pod Walewicami, w Puszczy Kampinoskiej i w Warszawie pułk stracił połowę z 1200 żołnierzy. Szwadrony zapasowe pułku tworzone w Ośrodku Zapasowym Wielkopolskiej Brygady Kawalerii w Kraśniku walczyły zarówno z niemieckimi najeźdźcami, jak i z sowieckimi agresorami, którzy napadli na Polskę 17 września. Za heroiczną walkę 17. Pułk Ułanów został uhonorowany Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari na sztandar.

W czasie okupacji dowództwo Armii Krajowej podjęło decyzję o odtworzeniu 17. Pułku Ułanów Wielkopolskich w ramach konspiracji, jako jednostki zmotoryzowanej. Ułani brali udział w walkach z niemieckim okupantem w bojach partyzanckich oraz w Powstaniu Warszawskim.

Po wojnie w okresie stalinowskim w wyniku narzucanego Polsce systemu komunistycznego polskie tradycje wojskowe, w tym kawaleryjskie, zostały zakazane, a oficerowie zostali poddani inwigilacji Urzędu Bezpieczeństwa. Pomimo komunistycznych represji byli żołnierze 17. Pułku Ułanów podtrzymywali więzi koleżeńskie i trwali przy tradycjach pułkowych, przekazując je nieformalnie na początku lat pięćdziesiątych XX wieku nowemu pokoleniu polskich żołnierzy.

Ku Chwale Kawalerii i 17. Pułku Ułanów !!!

Paweł Kochański